

До: Конституційного Суду України
01033, м. Київ, вул. Жилианська, 14

Суб'єкт права на Конституційне звернення: Кравець Ростислав Юрійович

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ
щодо офіційного тлумачення частини першої статті 214 КПК України

Статтю 38 Закону України «Про Конституційний Суд України» (далі по тексту - Закон) визначені форми звернення до Конституційного Суду України, серед яких, зокрема конституційне звернення.

Згідно з ч. 1 ст. 42 Закону, **конституційне звернення – це письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина, а також прав юридичної особи.**

Відповідно до ст. 94 Закону, **підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.**

Здійснюючи свої професійні обов'язки, мною, в якості адвоката, неодноразово подавалися до правоохоронних органів заяви про вчинене кримінальне правопорушення.

Юридичні наслідки подання даного процесуального документа встановлені Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України).

Зокрема, ч. 1 ст. 214 КПК України передбачає, що **(1)** слідчий, прокурор **(2)** невідкладно, але не пізніше 24 годин **(3)** після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, **(4)** зобов'язаний внести відповідні відомості до Реєстру та розпочати розслідування. **(5)** Слідчий, який здійснюватиме досудове розслідування, визначається керівником органу досудового розслідування.

Вважаю за необхідне вдатися до аналізу вищезазначеної частини статті КПК України.

1) Тож, як вбачається з аналізованої норми, нею визначається коло осіб, які мають здійснити дії по внесенню відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – Реєстр).

2) Аналізованою нормою права визначаються строки, в які має бути внесено відомості до Реєстру слідчим або прокурором.

3) Частина 1 ст. 214 КПК України визначає умови внесення відомостей до Реєстру. Зокрема, умовами, за яких має бути внесено відомості до Реєстру є:

А) подання заяви про кримінальне правопорушення;

Б) повідомлення про вчинення кримінального правопорушення;

В) самостійне виявлення обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Тобто, перераховані умови вчинення дій щодо внесення відомостей до Реєстру та початку розслідування обставин є самостійними підставами для обов'язкового здійснення таких дій у зв'язку з імперативним характером аналізованої норми. Крім того, в силу особливостей зазначених умов (підстав) вони ж і є джерелом відомостей для внесення до Реєстру.

Звертаю увагу, що аналізована частина норми закону, передбаченої ч. 1 ст. 214 КПК України, викладена наступним чином: «...після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-

якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення...».

Відтак, кома, яка стоїть між умовою «А» та умовою «Б» в силу подальшого використання сполучника «або» використана в тому ж значенні.

Таким чином, наявність хоча б однієї з таких обставин є достатньою підставою для внесення відомостей до Реєстру та початку розслідування таких обставин.

4) Частиною 1 ст. 214 КПК України визначається її імперативний характер. Так, у нормі передбачається обов'язок внести відомості до Реєстру, у відповідності до джерела надходження таких відомостей, тобто, у відповідності до умови, на підставі якої дані відомості мають бути внесені.

5) аналізована норма, також, передбачає порядок, за яким визначається особа слідчого, який здійснюватиме досудове розслідування.

Звертаючись до Конституційного Суду України із даним конституційним зверненням, вважаю, що неоднозначне застосування норм ч. 1 ст. 214 КПК України призвело і може, в подальшому, призвести до грубого порушення моїх конституційних прав і свобод, утвердження яких відповідно до ст. 3 Конституції України, є головним обов'язком держави, оскільки, протиправними відмовами щодо внесення в Реєстр відомостей по заявах та повідомленнях про вчинення кримінальних правопорушень порушуватимуться мої права, як адвоката, при наданні правової допомоги при вирішенні справ у державних органах та судах, передбачених ст.ст. 55, 59 Конституції України.

Згідно з положенням ч. 2 ст. 22 Конституції України, конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Це стосується і визначеного ст. 55 Конституції України права на судовий захист.

Отже, зважаючи на те, що завданням Конституційного Суду України відповідно до ст. 2 Закону є гарантування верховенства Конституції України як Основного Закону держави на всій території України, з урахуванням ст. 4 Закону, якою, зокрема визначено, що діяльність Конституційного Суду України ґрунтується, у тому числі на принципах верховенства права, з метою забезпечення реалізації моїх конституційних прав, звертаюся до Конституційного Суду України із даним конституційним зверненням, обґрунтовуючи його наступним.

Отже, вважаємо, що ч. 1 ст. 214 КПК України потребує тлумачення виходячи з наступного.

Прийняття «нового» кримінального процесуального законодавства є позитивним рухом держави до демократичних змін і кращих правових традицій.

З прийняттям «нового» КПК України, що набрав законної сили 20 листопада 2012 року, стадія порушення кримінальної справи стала історією. До цього дана стадія кримінального процесу виступала певним бар'єром між заявою/повідомленням про злочин (в термін до 10 днів) та проведенням досудового слідства.

КПК України кардинально змінив концепцію досудового розслідування та, власне, підхід до здійснення процесуальних дій. Зокрема, скасовано інститут порушення, повернення кримінальної справи на додаткове розслідування.

Після набрання чинності «новим» КПК України, стадія порушення кримінальної справи за «старим» КПК України була замінена інститутом внесення відомостей до Реєстру та було впроваджено порядок "автоматичного" початку кримінального провадження **за будь-якою інформацією про кримінальне правопорушення.**

Так, згідно із ч. 1 ст. 214 КПК України, слідчий, прокурор невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, зобов'язаний внести відповідні відомості до Реєстру та розпочати розслідування.

Слід зазначити, що **КПК України не встановлено обмежень щодо внесення до Реєстру відповідних відомостей**, а тому очевидним є те, що слідчий, прокурор повинні вносити до реєстру всі повідомлення про вчинені кримінальні правопорушення.

Разом з тим, незважаючи на те, що ч. 1 ст. 214 КПК України визначена необхідність внесення всіх повідомлень про вчинене кримінальне правопорушення, склалася стала практика у неоднозначному застосуванні цієї норми.

Наявність неоднозначного застосування положень частини 1 статті 214 КПК України, що призвело, та в подальшому може призвести до порушення конституційних прав і свобод Суб'єкта права на конституційне звернення, полягає у наступному.

Важливим аспектом процесуальної діяльності органів досудового розслідування є облік кримінальних проваджень, який реалізується шляхом внесення до Реєстру відомостей щодо руху кримінальних проваджень.

Відповідно до ч. 2 ст. 214 КПК України, досудове розслідування починається з моменту внесення відомостей до Реєстру.

Таким чином, порядок початку досудового розслідування не передбачає так звану дослідчу перевірку заяв та повідомлень про злочини. Отже, заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення перевіряються винятково у процесі досудового розслідування. **Заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення підлягають обов'язковій реєстрації в Реєстрі.**

Однак, слідчі/прокурори не завжди дотримуються вимог ч. 1 ст. 214 КПК України, деякі повідомлення вносяться до Реєстру та розпочинається розслідування, водночас, вносити інші повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення слідчі/прокурори не вважають за необхідне.

Звісно, в подальшому, така бездіяльність слідчих/прокурорів оскаржується в судовому порядку на підставі ч. 1 ст. 303 КПК України, однак, знову ж таки, вражає позиція судів щодо застосування ч. 1 ст. 214 КПК України.

1. Зокрема, наводимо деякі рішення, якими суди України задовольняють скарги на бездіяльність слідчого або прокурора щодо невнесення відомостей до Реєстру протягом 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення:

- Слідчий суддя Шевченківського районного суду м. Києва у своїй ухвалі від 12 квітня 2016 року, №761/13416/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57264567>)
- Слідчий суддя Шевченківського районного суду м. Києва у своїй ухвалі від 16 травня 2016 року, №761/8680/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57855146>)
- Слідчий суддя Шевченківського районного суду м. Києва у своїй ухвалі від 16 лютого 2016 року, №761/3754/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55834308>)
- Слідчий суддя Шевченківського районного суду м. Києва у своїй ухвалі від 15 березня 2016 року, №761/9061/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56502233>)
- Слідчий суддя Шевченківського районного суду м. Києва у своїй ухвалі від 12 лютого 2016 року, №757/5270/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55834555>)

2. Водночас, в інших випадках суди відмовляють у задоволенні скарги на бездіяльність слідчого або прокурора щодо невнесення відомостей до Реєстру протягом 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення. Підставою відмови у задоволенні скарг є, зокрема відсутність достатніх відомостей про кримінальне правопорушення.

Нижче наводимо кілька рішень (ухвал) суду, якими відмовлено в задоволенні таких скарг:

- Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 31 березня 2016 року, №757/147/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57302851>)
- Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 01 лютого 2016 року, №757/49208/15-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/55879604>)
- Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 22 березня 2016 року, №757/2091/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57905122>)
- Слідчий суддя Деснянського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 14 квітня 2016 року, №754/4566/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57245743>)

3. Також, існує третій варіант застосування судами норм ч. 1 ст. 214 КПК України, а саме шляхом зобов'язання розглянути заяву на предмет наявності підстав щодо внесення відомостей за заявою до Реєстру.

Нижче наводимо кілька рішень (ухвал) суду, в яких суд дійшов саме такого висновку.

- Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 05 квітня 2016 року, №757/12106/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57554734>)
- Слідчий суддя Печерського районного суду м. Києва в своїй ухвалі від 19 травня 2016 року, №757/17505/16-к (<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/57877192>)

Таким чином, з викладеного вбачається, що існує неоднозначне застосування норм ч. 1 ст. 214 КПК України, а саме:

- **позиція судів щодо необхідності внесення** до КПК необхідних відомостей не пізніше 24 годин після подання повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення;

- **позиція судів** щодо необхідності внесення до КПК необхідних відомостей не пізніше 24 годин після подання повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення **лише у разі наявності обґрунтованих підстав** вважати, що відомості, **викладені у повідомленні, містять ознаки кримінального правопорушення;**

- **позиція судів щодо зобов'язання** уповноважених осіб **перевірити, чи наявні підстави для внесення** повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення.

Отже, вважаю, що існує необхідність у офіційному тлумаченні Конституційним Судом України норм ч. 1 ст. 214 КПК України.

Водночас, якщо Конституційний Суд України дійде висновку про відмову у відкритті провадження, суди продовжуватимуть неоднозначно застосовувати ч. 1 ст. 214 КПК України, що може призвести до порушення моїх конституційних прав, як Суб'єкта звернення до конституційного суду, так і інших громадян України.

Статтею 13 Закону визначені повноваження Конституційного Суду України, серед яких, зокрема зазначено, що **Конституційний Суд України приймає рішення** та дає висновки у справах **щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України** (п. 4 ч. 1 ст. 13 Закону).

Відповідно до ст. 61 Закону, Конституційний Суд України за результатами розгляду справ щодо конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України приймає рішення.

Водночас, ст. 94 Закону визначено, що **підставою для конституційного звернення** щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України **є наявність неоднозначного застосування положень** Конституції України або **законів України судами України**, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод.

Відповідно до **ч. 1 ст. 2 КПК України**, завданнями кримінального провадження є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Досить часто працівники правоохоронних органів, всупереч положенням ч. 3 ст. 214 КПК України, здійснюють досудове розслідування до внесення відомостей по

заявах чи повідомленнях про кримінальні правопорушення до Реєстру або без такого внесення, передчасно та безпідставно роблять висновок про відсутність в діянні складу злочину.

В той же час, згідно **ст. 68 Конституція України**, кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей.

Згідно **ст. 55 Конституції України**, права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Вважаю, що наведені вище рішення судів свідчать про неоднозначне застосування положень частини 1 статті 214 КПК України, що, в подальшому, може призвести до порушення моїх конституційних прав і свобод.

У **ст. 24 і п. 2 ч. 3 ст. 129 Конституції України**, яка має найвищу юридичну силу, закріплено демократично-правовий принцип «всі рівні перед законом і судом». Він міститься і в 4-2 ГПК України. Очевидно, що рівність перед судом означає не просто рівний правовий статус всіх учасників процесу, що виступають в однакових правових ролях, не лише створення рівних прав та можливостей для сторін при відстоюванні своїх інтересів у судовому засіданні, але й однакове ставлення суду до вирішення схожих за своїм змістом справ.

Незлагодженість в судовій практиці, прийняття судами нетотожних рішень при аналогічних обставинах підриває конституційний принцип рівності, як ідею правової визначеності. Як зазначено у **рішенні від 29 червня 2010 року Конституційного суду України – принцип правової визначеності можливий лише там, де існує передбачуваність застосування правових норм.**

Враховуючи, що офіційним тлумаченням вважається діяльність компетентного органу державної влади щодо з'ясування і роз'яснення волі законодавця, матеріалізованої в нормі права, керуючись Законом України «Про Конституційний Суд України», -

ПРОШУ:

1. Відкрити провадження за конституційним зверненням Кравця Ростислава Юрійовича щодо офіційного тлумачення ч. 1 ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України.
2. Надати офіційне тлумачення ч. 1 ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України, зокрема, розтлумачивши, чи передбачає порядок застосування цієї норми права:
  - *необхідність внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань необхідних відомостей не пізніше 24 годин після подання заяви або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення;*
  - *необхідність внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань відомостей не пізніше 24 годин після подання заяви або повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення лише у разі наявності обґрунтованих підстав вважати, що відомості, викладені у повідомленні, містять ознаки кримінального правопорушення.*
3. Про результати розгляду повідомити в установленому законом порядку

Додатки:

1. Докази наявності права на конституційне звернення, а саме:

- копія паспорта громадянина України;
- копія свідоцтва про право на зайняття адвокатською діяльністю.

2. Докази неоднозначного застосування норм законодавства судами України:

- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 12.04.2016 у справі №761/13416/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 12.04.2016 у справі №761/13416/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 18.05.2016 у справі №761/8680/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 18.05.2016 у справі №761/8680/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 16.02.2016 у справі №761/2066/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 16.02.2016 у справі №761/2066/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 15.03.2016 у справі №761/9061/16-к;
- копія ухвали Шевченківського районного суду м. Києва від 15.03.2016 у справі №761/9061/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 12.02.2016 у справі №757/5270/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 12.02.2016 у справі №757/5270/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 31.03.2016 у справі №757/147/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 31.03.2016 у справі №757/147/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 01.02.2016 у справі №757/49208/15-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 01.02.2016 у справі №757/49208/15-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 22.03.2016 у справі №757/2091/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 22.03.2016 у справі №757/2091/16-к;
- копія ухвали Деснянського районного суду м. Києва від 14.04.2016 у справі №754/4566/16-к;
- копія ухвали Деснянського районного суду м. Києва від 14.04.2016 у справі №754/4566/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 05.04.2016 у справі №757/10101/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 05.04.2016 у справі №757/10101/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 19.05.2016 у справі №757/17506/16-к;
- копія ухвали Печерського районного суду м. Києва від 19.05.2016 у справі №757/17506/16-к.

3. Додаткові документи і матеріали, а саме:

- дві додаткові копії конституційного звернення з додатками.

**Суб'єкт права на
конституційне звернення**

/Р.Ю. Кравець